

Välkommen till Brannäs Våtmark

Du befinner dig nu på en halvö i Örsbaken mellan Oxelösund och Nyköping. Brannäs våtmark är anlagd på ett område av låglänt skog och gammal åkermark. Den invigdes 1993, är Skandinavien första anlagda våtmark och fungerar som ett tredje reningsteg för Oxelösunds avloppsreningsverk. Ytan är på 23 hektar vilket motsvarar mer än 30 fotbollsplaner. Våtmarken har ett mycket rikt natur- och fågelliv. För att ge dig som besökare möjligheten att enkelt kunna ta del av den omfattande biologiska mångfald som våtmarken erbjuder finns en två kilometer lång vandringssled du kan följa. På vandringen ut mot våtmarkens utlopp i Östersjön finns ett antal iordningställda uttiks- och rastplatser.

Våtmarken

Våtmarken består av fem dammar som binds ihop av kanaler. Dammarna bildar två parallella system, norra och södra systemet med en gemensam sista damm före utloppet i Östersjön.

Från avloppsreningsverket pumpas avloppsvatten till en fördelningssång vid våtmarkens inlopp. Vattnet slussas växelvis vidare till det södra eller norra systemet. Därefter töms vattnet växelvis till den sista gemensamma dammen. Det tar cirka en

vecka för vattnet att ta sig från den första fördelningssångens till utloppet i Östersjön. Våtmarken fungerar som ett tredje reningsteg och bidrar till att nedsänka av fosfor och kväve i minimala när vattnet släpps ut i Östersjön.

Få våtmarker kvar i Sverige
Våtmarkerna har minskat kraftigt de senaste 200 åren för att ge plats åt

jordbrukarnas och skogsplantningar. Sedan 1800-talets början har det dikats bort 3 miljoner hektar våtmark. Dessvärre har före våtmarker medfört en försämrad vattenkvalitet i sjöar och hav, eftersom våtmarkerna är naturens egna reningsskär. Därför är det positivt att våtmarker återskapas eftersom de fyller en viktig funktion för miljön.

Djur och växtliv i våtmarken

Växter som finns i och vid dammarna har både planterats in och flyttat in av egen kraft. Deras huvudsakliga uppgift är att hjälpa till med reningen av avloppsvatten, men de är också föda åt många fåglar. I dammarna finns det gott om bladvass och kavelud. Även andra mer färggranna växter så som gula svärds-liljor och röda näckrosor har etablerat sig i våtmarken.

Insekter utgör en viktig del i reningssprocessen, vattenlopporna bidrar till exempel till att dammarnas vatten blir klarare. Insekterna är också föda åt många fåglar och andra djur som finns i Brannäs våtmark. Vissa insekter livlar sig bland annat på mygglarver, vilket gör att stickmyggor inte utvecklas i någon större omfattning.

Kräldjur som paddor, grodor, ormar och salamandrar trivs här. På våren hör paddornas parringssålar och grodornas kväkande över källaren.

Mindre gnagare som skogsmus och sokr trivs också bra, till rävens och rovfågelnas stora glädje.

Även de större däggdjuren börjar hitta sin plats i Brannäs. Vildsvinens framfart i den svenska faunan märks även på våtmarkens område, de besöker gärna området på nätterna för att boka. Då kan du även ha chansen att se rådjur, älg och räv.

Sedan många år tillbaka finns en bäverfamilj i våtmarken. Den stora bäverhyddan kan du se vid den sista dammen, se markeringen på kartan. Bävaren är skygg och kan vara svår att få syn på, men vid skymning och gryning ökar chanserna.

Welcome to Brannäs Wetland, situated on a peninsula in Örsbaken bay, between Oxelösund and Nyköping.

Brannäs Wetland is established in an area of low-lying forest and old farmland. It was officially opened for visitors in 1993. Brannäs Wetland is the first landscaped wetland in Scandinavia, and today it serves as a third step in wastewater treatment for Oxelösund

wastewater plant. It has an area of 57 acres, which is the equivalent of more than 30 footballfields. The wetland is rich with wildlife and birds. It is a home, shelter and feeding ground for a wide range of birds and a popular stop-off for migratory birds on their journey on the major migration route along the Baltic coast.

There is a two kilometer walking trail providing an easy way for you and

other visitors to experience the wetland's rich biodiversity. Along the trail towards the bird tower where the wetland empties into the Baltic Sea, there are a number of viewing points and rest areas. Brannäs wetland is a great place to visit all year round, as the range of birds is constantly changing. You always have a great chance of discovering something new on your visit to the wetland.

We hope you enjoy your visit!

Fåglar - anpassar sig till miljön

Fåglar finns överallt i Sverige, från de allra kargaste miljöerna som fjällen i norr till de bördiga jordbruksmarkerna i söder. Alla miljöer fyller sin funktion i fåglarnas värld. Den största delen av fåglarna, flyttfågeln, är anpassade för att bäst kunna ta del av vad de olika miljöerna har att erbjuda.

Våtmarken – skydd och matplats
Våtmarkerna i Sverige erbjuder hem och häckningsplats för en mängd olika fåglarter och spelar en viktig roll för flyttfågeln. I vassen och i tätta buskage kan trottas fåglar som flugit långt, söka skydd för vind och rovfåglar. Men den fungerar också som matplats där de hittar föda som insekter, fiskar, grodor och fröer.

Brannäs våtmark – ett "food-stop" längs Östersjökanalen
Brannäs våtmark ligger strategiskt placerad längs den stora flyttvägen för många olika fåglarter, som går längs Östersjökanalen och är ett "food-stop" med mycket på menyn. Efter att på

hosten ha konstnat Örsbaken är Brannäs våtmark den naturliga miljöerna som följden i norr till de bördiga jordbruksmarkerna i söder. Alla miljöer fyller sin funktion i fåglarnas värld. Den största delen av fåglarna, flyttfågeln, är anpassade för att bäst kunna ta del av vad de olika miljöerna har att erbjuda.

När du ser dig omkring ser du en mängd olika miljöer. Små klarvattentryter insprängda mellan vassens och såvens ruggar, övergår till en ökad värdighet med buskage och träd, där skogen sedan tar vid.

I denna blandmiljö trivs den mindre hackspetten, då den växlar mellan skogen och våtmarkens vassar i sin jakt på föda. Fåghuggna ekar omkring våtmarkens biologiska värden. Här är artrikedomen som störst, tack vare våtmarkens rika insektsliv.

Även flera salliynta fågelarter har noterats vid våtmarken genom aren som bland annat spetsstjärtad duva, brunångare, vassångare, citronaria, tajgasångare och lappuggla.

Andra fåglar du kan upptäcka är knölsvan, gråhäger, gråsnar, snatterand, kricka, knipa, vatterrall, stare, gårdsmys, ladsuvala, hussuvala, tornskata, brun kärnhök och havsvörn.

I och omkring våtmarken bedrivs ett fågelholsprojekt av medlemmar i Fågel föreningen Tärnan i samarbete med SSAB för att se vilka arter som använder dessa holkar och om det är skillnader var i området fåglarna väljer att häcka.

Fågelungarna i dessa holkar ringmärks så att deras liv kan studeras. Genom kontroller av hokarna ges även kunskap om hur olika klimatförändringar påverkar häckningen.

Brannäs våtmark är värt att besöka under hela året eftersom de olika fågelarterna skiftar över årstiderna och du alltid har chansen att upptäcka något nytt.

Tips!

Vill du se vilka fåglar som har setts här? Gå in på [artportalen.se](#). Det är en stor databas där naturintresserade rapporterar in sina observationer av bland annat fåglar, fjärlar och växter.

